

Jöns Petersson, kyrkoherde i Vadsbro och kanik i Strängnäs, upprättat sitt testamente inför en förestående resa till Rom. Till domkyrkan i Strängnäs ger han 1 öresland i Berga i Vadsbro socken, vilket han köpt av Magnus Elofsson. Till kyrkan i Vadsbro ger han 1 öresland i Vreta, köpt av prästen herr Magnus Karlsson. Till sin kyrka i Blacksta ger han 3 öresland i Stensängen (i Blacksta socken), som ska ligga under kyrkoherdens bord, samt 5 örtugland och 2 penningland i Ålspånga (i Bettna socken), vilka han tidigare förvärvat av Filip Toresson för full betalning, under samma kyrkas fabrica. Till herr Anders i Sköldinge ger han en silversked, en kista och 2 mark penningar. Till varje kyrkoherde i Oppunda (härad) ger han 1 mark penningar. Till herr Anders i Halla ger han en bonad och till herr Peter i Björkvik ger han 1 mark penningar. Till Joar Långs son Joar ger han 1 öresland och 6 penningland i Aspesta (i Kjula socken) och ½ läst av sin spannmål i Trinkesta (i Blacksta socken). Till hans far Joar Lång ger han sin ryss-släde med ett björnskinn och två kuddar. Till varje prebendat och korpräst ger han 1 mark och till varje skolelev som tjänstgör i koret ½ mark. Till (dominikan)bröderna i Strängnäs ger han 3 mark. Till Julita (cisterciens)kloster ger han 1 örtugland i Berga i Vadsbro socken, som ligger intill det öresland som tidigare givits till domkyrkan; även detta (örtugland) köptes av ovannämnde Magnus Elofsson. Till sin förvalterska Kristina ger han det han äger i Strängnäs, det vill säga sex kor, tio får, två grytor, en kittel, två tennstop, en kittel av mässing, en väggbonad med sotlärt (se not 3 nedan), en bättre bordduk, en bättre handduk, tre sängtäcken, en filt, ett täcke, tre madrasser, tre bolster, ett par lakan, en väggbonad och ett bättre sängtäcke. Till skoleleven Matts ger han sitt breviarium, som han fått av arvingarna efter framlidne herr Johan i Lerbo, och sin bibel. Till Peter ger han sitt breviarium, som han fått av riddaren herr Erik, och alla sina övriga böcker. Till Ingevalds i Aspesta hustru ger han 2 örtugland jord i Aspesta, sänär som på 1 penningland, som han länge lovat henne, vidare sin fodrade kappa som är brun- och rödfärgad, två kor och ett sto. Till Ragnhild i Svista (i Lids socken) ger han sin ridhäst, som han köpt av Ingevald i Lena, två kor och en oxe. Till Johan Joarssons hustru ger han en guldring, som utfärdarens förvalterska i Strängnäs ska överlämna till henne. Till sin medhjälpare herr Sven ger han sin mortel, som han fått av framlidne herr Ingevald, kyrkoherde i Bärbo, samt en ljuslykta och en ko. Till sin tjänare Skåning ger han sin bättre svarta ridhäst, till sin tjänare Gervin ger han sin gråfärgade unghäst och till var och en av de nämnda tjänarna ger han en kjortel med kapuschong av tyg från Poperinge. Till sin tjänare Olof ger han en brun häst, vilken denne tjänare tidigare ridit, samt en kjortel med kapuschong av tyg från Comines. Till Anders (i) Fyrby, Hemming i Tveta och Johan i Rygglösa ger han en ko var, och till Västgöte en ko. Till sina exekutorer förordnar han herr Anders i Sköldinge och herr Tideke, präst i S:t Eskils (kor).

Utfärdaren beseglar.

Orig. på perg. (22,8 x 22,0 cm, uppveck 2,1 cm; 30 rader), Sv. Riksarkivet.

SDHK nr 11217.

Regest: RPB nr 1337.

Angående Magnus Elofsson (Tändlaätten) se B. Hildebrand i PHT 1934, s. 59 f., och ÄSF I, s. 31.

Prästerna som nämns i testamentet upptas i M. Collmar, Strängnäs stifts herdaminne I (1977): Jöns Petersson, senare ärkedjäkne i Strängnäs (s. 148–150); Magnus Karlsson (s. 375); Anders Ragnvastsson, kyrkoherde i Sköldinge (s. 461); kyrkoherden Anders i Halla (s. 360); herr Peter i Björkvik, sannolikt identisk med prästen Peter Nilsson, vilken i brev 1380 17/3 (SDHK nr 11644) säljer arvegods till biskop Tord (Gunnarsson) i Strängnäs (s. 303–304); kyrkoherden Johan i Lerbo (s. 410); kyrkoherden Ingevald i Bärbo (s. 314); Tideke, prebendat i S:t Eskils kor i Strängnäs domkyrka (s. 279).

Angående Filip Toresson och förvärvet av jord i Ålspånga se brev av 1353 22/6 (DS nr 4929).

Om Joar Lång och dennes son Joar Joarsson se P.-A. Wiktorsson, Två förbönslängder från det medeltida Strängnäs (1982), s. 30–31; angående Skåning se Wiktorsson, a.a., s. 34.

Testamentet omnämns i J. Myrdal, Medeltidens åkerbruk (1985), s. 217.

In nomine Domini amen. Anno Eiusdem M^o ccc^o lxx octavo, die Inuencionis sancte crucis, ego Johannes Petri curatus Walzbro · et canonicus Strengenensis · corpore et mente

sanus et incolumis · limina beatorum apostolorum Petri et Pauli · voto deuocionis intendens visitare Romanam ecclesiam annuente Domino aditurus de bonis michi a De[o]^a collatis · testamentum meum condo et ordino per hunc modum · videlicet · primo ecclesie cathedrali Strengenensi · vnam oram terre in Berghum parrochia Walzbro · emptam per me de Magno Eleffson. Jtem ecclesie Walzbro vnam oram terre in Wretum emptam de domino Magno Karuli presbitero. Jtem ecclesie mee Blaxta · tres oras terre in prato Stene · sub mensa curati · et · v · solido[s]^b cum duobus denariis terre in Alspanghum, quos de Philippo Torason pro pleno precio quondam acquisiui · sub ipsius ecclesie fabrica · Jtem domino Andree in Skiöllungho · vnum coclear argenteum · vnam cistam et^c duas marchas denariorum. Jtem cuilibet curato in Vppundia vnam marcham denariorum · Jtem domino Andree in Hallo · vnum tapetum · Jtem domino Petro in Birkewiik vnam marcham denariorum. Jtem Iowaro filio Iowarj Laangh vnam oram terre cum sex denariis in · Aspasthum · soluo et lego · et de anno-na mea in Driasthum¹ dimidiam lestam. Jtem patri suo Iowaro^d Laangh vehiculum meum Rutenum · cum pelle vrsina et duobus cusinis. Jtem cuilibet prebendato et choralis sacerdoti^e vnam marcha[m]^f et cuilibet scolari in choro seruienti · dimidiam marcham · Jtem fratribus Strengenensibus tres marchas. Jtem manasterio^g in Iwlutthum vnum solidum terre in Berghum parrochie Valzbro · sit[u]^h apud oram terre leg[a]tamⁱ ecclesie cathedrali · eciam emptum de predicto Magno Eleffson. Jtem vilicej mee Cristine / de boscapo^k in Strengenes existente primo sex vaccas et decem ouos^l · duas ollas · vnum caldarium · duas amforas stan-neas, vnum mæssingskætil / vnam cortinam tæpædisbonaadh² cum sootlæritth³ / vnum mensale · bonum · vnum manutergium bonum, tria thoralia⁴ · vnum lodicem · vnum tækaan · tria fulcra · tres culcedras, j par linthiaminum / vnum tapetum, vnam vepam⁵ b[o]nam^m. Jtem Mathie scolari ⁿbreuiarium meum,ⁿ quod habui de heredibus dominij Johannis quondam de Lærbo / et bibliam meam. Jtem Petro breuiarium michi datum per dominum Ericum militem⁶ · et cum hoc omnes alios libros meos. Jtem vxori Ingualdi in Aspastum duos solidos terre in Aspastum vno integro denario minus · quos diu promisi sibi · togam meam duplatam brunetam et rubeam · duas vaccas / et vnam equam. Jtem Ragnildi in Swiastum gradarium meum, quem emi de Ingiwalo^o in Linum⁷ · duas vaccas · et vnum bouem. Jtem vxori Johannis Iowarsson vnum annulum aureum, quod assignabit sibi villica mea in Strengenes. Jtem socio meo domino Swenoni mortariolum meum, quod dedit michi dominus Ingualdus quondam curatus in Berghum · et vnum scrilliusbugha⁸ et vnam vaccam. Jtem famulo meo Skanunge^p i polidrum nigrum meliorem · Jtem Geruino famulo meo polidrum griseum et iuuenem et cum hoc cuilibet illorum tunicam et capucium de panno pøpirsth⁹. Jtem puero meo Olauo equum^q brunetum, super quem hactenus equitauerat · et vnam tunicam cum capucio de panno kvmisth¹⁰. Jtem Andree Firiby¹¹ i vaccam · Hemmingo in Thwetum¹² i vaccam · Johanni in Rigeløso¹³ · vnam vaccam et Vesgoto vnam^f vaccam. Huius testamenti mei exequutores constituo dominum Andream de Skiøllunghum et dominum Thydechinum clericum sancti Eskilli instanter rogans et requirens^s · vt sicut coram Deo respondere voluerint · omnia effectualiter compleant suprascripta. In premissorum igitur testimonium sigillum meum presentibus est appensum. Scriptum Strengenes anno et^t die suprascriptis^u.

På baksidan: Testamentum nichil faciendum ad archidyaconatum (med Laurentius Andrea hand; se L. Sjödin i MRA 1939, s. 103 med not 4)

Sigill: spetsovalt av brunt vax, fragment 2,7 x 2,5 cm, för bättre bevarat ex. se brev 1385 27/8, SDHK nr 12949 (adorantsigill): [S' Ioh]ann[is · Petri · presbyteri].

^a de ms. ^b solido ms. ^c Ordet till större delen utplånat. ^d Sista bokstaven o rättad från i. ^e Bokstaven d rättad från t. ^f marcha ms. ^g D.v.s. monasterio. Se GMLS: monasterium. ^h sitam ms. ⁱ legetam ms. ^j D.v.s. villice. ^k D.v.s. 'egendom, bobag'; se GMLS: boschapum. Jfr Söderwall: boskaper 3. ^l Med mörkare bläck. ^m banam ms. ⁿ⁻ⁿ Med mörkare bläck. ^o Så ms. ^p En bokstav e tillagd över raden. ^q D.v.s. equum. ^r Felskrivet vanam ms. ^s Härefter saknas sannolikt ordet eosdem. Jfr DS nr 9566 efter liknande formulär. ^t Tillagt över raden och här insignerat. ^u Härefter brevavslutande tecken.

¹ Sannolikt Trinkesta i Blacksta socken. Se OAU och jfr Collmar, a.a., s. 520. ² För ordet med betydelsen 'väggbonad', d.v.s. en motsvarighet till lat. cortinam (jfr GMLS), se Söderwall: täpete bonadher. ³ D.v.s. sotlärf (fsv. sotläript) = sothimmel, 'vävnad som uppspändes under taket över viss plats i ett rum för att hindra nedfall av i taket (i samband med eldning) fastnat sot' (SAOB). ⁴ D.v.s. toralia. För ordet med betydelsen 'sängtäcke' se GMLS: toral(e). ⁵ För ordet med betydelsen '(tunt) sängtäcke' se Söderwall: vepa 1. ⁶ Oklart vilken 'riddare Erik' som åsyftas, sannolikt är det antingen Erik Karlsson (Örnfot) eller Erik Kettilson (Puke); om dessa se SRM s. 28–29. ⁷ Lena i Bettna socken. ⁸ Avser sannolikt ett slags ljuslykta; jfr Söderwall: skridhlius (skrillius), 'lykta med ljus' plus ordet 'båge'. ⁹ D.v.s. tyg från staden Poperinge i Flandern; se Söderwall: popirsker och jfr KL VIII: Klede, sp. 467. ¹⁰ D.v.s. tyg från staden Comines (flaml. Komen) i Flandern; se Söderwall: kumisker och jfr KL VIII: Klede, sp. 467. ¹¹ Fyrby i Blacksta socken. ¹² Tvetä i Vadsbro socken. ¹³ Rygglösa (nu Sjövik) i Bettna socken.